

چگونه مراجع لاتین را با قالب نویسنده-سال و با نام نویسندگان فارسی داشته باشیم؟

محمود امین طوسی

۸ دی ۱۳۸۸

۱ مقدمه

معمولاً در مستندات فارسی خواسته می‌شود که نام‌های لاتین مؤلفین در متن به صورت فارسی نوشته شود ولی در لیست مراجع به صورت انگلیسی ظاهر شوند. اگر از استیل‌های plainnat یا chicago در مستندات زی‌پرشین استفاده کنیم با مشکلاتی مواجه هستیم. با استفاده از استیل‌های جدید plainnat-fa.bst و chicago-fa.bst می‌توانید در زمانی که متن شما فارسی و مراجعتان لاتین است از قالب مراجع به صورت «نویسنده-سال» استفاده کنید. به این منظور باید در هر مدخل مراجع خود یک فیلد جدید به نام authorfa تعریف نموده و معادل فارسی نام مؤلفین را در آن قید کنید. همچنین به خاطر رفع مشکل مرتب‌سازی حروف گچیژ و کاف فارسی، فایلی با نام «cp1256fa.csf» آماده شده است که باید آنرا به همراه bibtex8 بکار ببرید. دنباله عملیات لازم برای تولید خروجی در ضمیمه آمده است. تا آنجا که بررسی شده است، استیل آماده شده با تمام فرامین بسته natbib که در راهنمای آن آمده است به خوبی کار می‌کند. در ادامه مثال‌های متنوعی از انواع مختلف مراجع و برخی دستورات ارجاع‌دهی در natbib آمده است. دقت داشته باشید که برای استفاده از دو فایل استیل فارسی فوق‌الذکر باید بسته natbib نصب شده و آنرا فراخوانی نموده باشید. در این بسته به صورت پیش‌فرض در ارجاع به مراجع، از پرانتز استفاده می‌شود، لیکن از آنجا که در این سند این بسته با ذکر [square] فراخوانی شده است، مراجع با کروه مشخص شده‌اند.

۲ مثالها

Borman [۲۰۰۴] در پایان‌نامه دکترای خود به موضوع وضوح برتر پرداخته است. al. et Amintoosi [۲۰۰۹a] یک روش افزایش وضوح تصویر ارائه دادند. این روش توسط Fathy and Amintoosi [۲۰۰۹] برای ویدئو بکار گرفته شد. همانگونه که می‌بینید در این مرجع که دو مؤلف داریم فامیل هر دو آمده است. ضمناً هر دو مرجع لاتین هستند که در فیلد authorfa معادل فارسی آنها ذکر شده بوده است. خوب حالا ببینیم با مرجع al. et Amintoosi [۲۰۰۹b] چکار می‌کند. از آنجا که مؤلفین این مقاله و مقاله اول و سال نشر هر دو یکی است در کنار سال، a,b,c,... قرار می‌گیرد. این یکی را تبدیل به الف و ب نمی‌کنیم چرا که در لیست مراجع به همین صورت ظاهر می‌شوند.

و حالا چند مرجع از انواع مختلف را با هم ببینیم: امیدعلی [۱۳۸۲] یک نمونه پروژه دکترا، مرجع [پورموسی، ۱۳۸۸، فصل ۲] یک نمونه پروژه کارشناسی ارشد فارسی که به فصل دوم آن ارجاع داده شده و مرجع [آبادی، ۱۳۸۷] یک نمونه مقاله مجله فارسی است که با citep به آن ارجاع داده شده و لذا کلاً داخل کروش قرار گرفته است. مرجع [همچنین ببینید امین طوسی و دیگران، ۱۳۸۷، بخش ۲] یک نمونه مقاله کنفرانس فارسی با ذکر «همچنان ببینید و بخش خاص» و مرجع استالینگ [۱۳۸۰] یک نمونه کتاب فارسی با ذکر مترجمان و ویراستاران فارسی است. مرجع Khalighi [۲۰۰۷] یک نمونه پروژه کارشناسی ارشد انگلیسی و خلیقی، امیدعلی، واحدی، و امین طوسی، ۱۳۸۷ هم یک نمونه متفرقه می باشد که از آنجا که از citealp* استفاده شده نام تمام مؤلفین نشان داده شده است، برخلاف موارد قبلی که مؤلفین سوم به بعد با «و دیگران» جایگزین می شد. البته در حال حاضر این مورد فقط برای مراجع فارسی بدرستی عمل می نماید.

همانگونه که دیده می شود، مراجع فارسی و لاتین هم در متن و هم در لیست مراجع به صورت درست نمایش داده شده اند.

یک نکته جالب آنکه اگر اسامی مؤلفان چند مرجع یکسان باشد (فارسی یا معادل فارسی آنها) و به آنها پشت سرهم ارجاع دهیم، اسامی فقط یک بار ظاهر خواهند شد. مثلاً [۲۰۰۹a] al. et Amintoosi؛ امین طوسی و دیگران [۱۳۸۷] دو مقاله از نویسندگان یکسان ولی اولی به لاتین و دومی به فارسی است که سال نشر آنها مؤید این مطلب است. جالب تر آنکه در این حالت، اگر قسمتی از یک ارجاع در یک خط و قسمتی دیگر از آن در خط بعد ظاهر شود، مشکل دو خط رنگی را هم نداریم! البته یک نقطه ضعف کوچک هم دارد و آن این است که برای تست یکسان بودن مراجع همین برچسب مورد عمل قرار می گیرد. به عنوان مثال از آنجا که برای هر دو مقاله «امین طوسی و دیگران» آمده است* بدون توجه به اینکه سایر همکاران ممکن است متفاوت باشند در یک دسته قرار می گیرند. مراجع فارسی نیازی به فیلد authorfa ندارند.

در مرجع Kanade and Baker [۲۰۰۲]، فیلد authorfa را نداریم، اسامی به صورت لاتین و برعکس نوشته شده اند و سال هم به فارسی نوشته شده است. اگر آنرا به صورت لاتین می خواهید دستور ارجاع را به صورت `\LRE{\lr{\cite{referenceTag}}}` بکار ببرید.

حالا مرجع Baker and Kanade [2002] درست نمایش داده می شود. البته می توانید یک دستور جدید مثلاً به صورت زیر تعریف نمایید:

```
\newcommand\LRCite[1]{\LRE{\lr{\cite{#1}}}}
```

۳ محدودیت ها

- همانگونه که مشاهده می کنید با بسته hyperref مشکلی وجود ندارد، البته به شرط داشتن بسته bidi نسخه ۱.۰.۴ (revision ۱۹۰ به بعد). فقط یک استثناء وجود دارد و آن هم رنگ مرجع در هنگامی است که قسمتی از مرجع در انتهای یک خط و قسمتی دیگر در ابتدای خط بعد قرار گیرد. در این حالت کل دو خط رنگی می شوند. برای امتحان می توانید دو خط اول بخش مثالها را به هم بچسبانید.
- متاسفانه bibtex قادر به جداسازی حرف اول نامهای فارسی نیست، لذا در استیل هایی که حرف اول نامهای لاتین ظاهر می شوند، نامهای فارسی به صورت کامل نشان داده می شوند. اگر نیاز به این حالت دارید، باید به صورت دستی نامها در مراجع فارسی را اصلاح نمایید.

همچنین دقت داشته باشید که اگر اول فامیل و سپس اسم را می‌نویسید، اسم و فامیل را با کامای انگلیسی از هم جدا کنید. اگر حروف اول اسم را مونویسید، پس از آن نقطه و بعد حتماً یک فاصله و سپس فامیل را بنویسید. اگر مایلید که همچون این مثال، خط دوم هر مرجع کمی جلوتر برده شود فایل mybib.sty را با دستور usepackage پس از زی‌پرشین فراخوانی نمایید.

مراجع

- آبادی، مصطفی (۱۳۸۷)، “موضوعی جدید در هندسه محاسباتی،” *مجله فارسی نمونه*، ۱، ۲۲-۳۰.
- استالینگ، ویلیام (۱۳۸۰)، *اصول طراحی و ویژگیهای داخلی سیستم‌های عامل*، اصفهان: نشر شیخ بهایی، سوم ویرایش.
- امیدعلی، مهدی (۱۳۸۲)، “تابع هیلبرت،” پایان‌نامه دکترا، دانشکده ریاضی، دانشگاه امیرکبیر.
- امین‌طوسی، محمود، مزینی، ناصر، و فتاحی، محمود (۱۳۸۷)، “افزایش وضوح ناحیه‌ای،” در *چهاردهمین کنفرانس ملی سالانه انجمن کامپیوتر ایران*، دانشگاه امیرکبیر، تهران، ایران.
- پورموسی، امیرمسعود (۱۳۸۸)، “یک موضوع فیزیک،” پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده فیزیک، دانشگاه صنعتی شریف، (در حال انجام).
- خلیقی، وفا، امیدعلی، مهدی، واحدی، مصطفی، و امین‌طوسی، محمود (۱۳۸۷)، “زی‌پرشین (X_YPersian): بسته فارسی برای حروف‌چینی در L^AT_EX₂e”، <http://developer.berlios.de/projects/xepersian>.
- Amintoosi, M. and Fathy, M. (2009), “Video Resolution Enhancement in the Presence of Moving Objects,” in *International Conference on Image Processing, Computer Vision, and Pattern Recognition*, Las Vegas, USA.
- Amintoosi, M., Fathy, M., and Mozayani, N. (2009a), “Precise Image Registration with Structural Similarity Error Measurement Applied to Super-Resolution,” *EURASIP Journal on Applied Signal Processing*, 2009, 7 pages, Article ID 305479.
- (2009b), “Regional Varying Image Super-Resolution,” in *IEEE International Joint Conference on Computational Sciences and Optimization*, Sanya, China, vol. 1, pp. 913–917.
- Baker, S. and Kanade, T. (2002), “Limits on Super-Resolution and How to Break Them,” *IEEE Trans. Pattern Anal. Mach. Intell.*, 24, 1167–1183.
- Borman, S. (2004), “Topics in Multiframe Superresolution Restoration,” Ph.D. thesis, University of Notre Dame, Notre Dame, IN.
- Khalighi, V. (2007), “Category Theory,” Master’s thesis, Sydney Univ.

الف چگونه با فایل‌های bst. فارسی کار کنیم؟

فرض کنید نام فایل شما 'myfile.tex' و نام فایل حاوی مراجع شما 'SomeReferences.bib' باشد. این فایل و فایل 'cp1256fa.csf' باید در همان شاخه فایل اصلی شما یا در مسیر سیستم باشند. برای آشنایی با ساختار فایل 'SomeReferences.bib' به همین فایل که همراه این مثال است مراجعه فرمایید. دنباله کارهای زیر را برای حصول به نتیجه باید انجام دهید:

1. xelatex myfile
2. bibtex8 -W -c cp1256fa myfile
3. xelatex myfile
4. xelatex myfile

می‌توانید به جای bibtex8 از bibtex و بدون هیچ گزینه اضافه‌ای استفاده کنید ولی در این حالت مراجع فارسی شما مرتب نخواهند بود، مگر آنکه از noopsort استفاده کنید.